

ШТИТ

Број 120
Октомври 2019

ISSN 1857-6710

МАГАЗИН НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ОДБРАНА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Искачување на Галичица во чест на Денот на Републиката
Две езера, две стратешки цели – **ЕУ и НАТО**

Пилоти од земјите-сојузници

образованието, но ќе стимулира и други полесно да се приклучат во овој процес. Таа, исто така, информираше дека Центарот за обука на пилоти се здобива и со меѓународна репутација и во наредниот период 60 пилоти од полската армија ќе добијат обука на симулатори во ЦОП. Се очекува и 30 пилоти на бугарската армија да го сторат истото, и тоа покажува дека Република Северна Македонија, како идна членка на НАТО, веќе има квалитет и знаење коешто може да им го понуди на сојузниците. Воедно, министерката ги повика младите кои имаат интерес за оваа професија да се пријават на конкурсот во октомври.

СОДРЖИНА

ШТИТ ■ година XI ■ број 120 ■ октомври 2019

Инфо	5
Инфо „Стратегиски комуникации: Импlications врз евроатлантските интеграции на земјите од Западен Балкан“	6
НАТО-активности НАТО и земјите кандидати за членство	8
НАТО-армии Вооружените сили на Црна Гора	14
Разговор со д-р Гоце Георгиев, Организација на резервните офицери на Република Северна Македонија	18
Едукација Специјално извидување	22
Мисии на ОН Мисија на Обединетите нации во Палестина (втор дел)	26
Вооружување Пиштол „HK USP“	32
Вооружување „Eurocopter EC725“ / „Airbus Helicopters H225M“	34
Вооружување „АРС PANDUR EVO“ - оклопен транспортер	36
Воени натпревари Спартанска трка	42
Незадолжително Од специјалец до врвен алпинист	46
Низ историјата Животни, воени херои Од Ханибаловиот Сура до мечето Војтек	52
Филм Патот „Хиена“	56
	3

Заедно кон целта

Граѓаните на Република Северна Македонија на 8 септември 1991 година излегоа во огромна бројка на Референдум за да го искажат своето мислење за иднината на својата држава и со своите гласови недвосмислено потврдија дека се единствени и дека својата иднина ја гледаат во сопствена, независна, самостојна и демократска држава. Оттогаш, секоја година го чествуваме 8 Септември како Ден на независноста на Републиката и секоја година го одбележуваме свечено и достоинствено. Оваа година, Денот на независноста на Република Северна Македонија го одбележавме со уште повеќе гордост и задоволство заради постигнатото во последниов период. Зад нас е година во која се валоризираа големи достигнувања, успешно беа решени долгогодишни проблеми и недоразбирања со соседите, година во која интензивно работевме на реформите во повеќе сектори и година во која успешно се приближуваме до двете најзначајни стратешки цели – членството во НАТО и почеток на преговорите со Европската унија. Оваа година, во чест на Денот на независноста, 8 Септември, во организација на Министерството за одбрана се реализираше искачување на планината Галичица. Се искачуваа министерката за одбрана Радмила Шекеринска, заедно со припадници на Армијата, членови на Владата, амбасадори, одбранбени аташеи и градоначалници. По пристигнувањето на врвот Лако Сигној, од каде што се гледаат двете езера, Преспанското и Охридското, министерката Шекеринска рече дека убавата

глетка има симболика – погледот е насочен кон двете стратешки цели, членството во ЕУ и во НАТО. „Сакавме денеска по повод Денот на независноста да бидеме и симболично на овој врв, да покажеме дека погледот ни е насочен кон двете стратешки цели и кон членството во ЕУ и кон членството во НАТО. Како што погледот кон двете езера не остава без здив, така можеби ќе не остава без здив работата на овие две стратешки цели. Тешки се, но задоволството, сатисфакцијата и резултатите се неверојатни. По повод Денот на независноста сакаме да испратиме порака до целата наша татковина, дека трудот се исплаќа, дека енергијата, вложувањето, упорноста, возвраќаат со резултати. Убедена сум дека нашето членство во НАТО ќе биде дополнителен ‘ветер’ во ‘едрата’ на нашите ЕУ планови“, изјави министерката Шекеринска. За да стигнеме успешно до целта треба да бидеме единствени, како што бевме во 1991 година, и заеднички да ја градиме нашата татковина – Република Северна Македонија, како независна и суверена држава, држава во која ќе има место за сите, во која ќе има продуктивен политички дијалог, социјална правда, солидарност кон ранливите и заборавените, во која и државата и граѓаните ќе се грижат за животната средина, држава во која ќе владее правото, во која медиумите се слободни и држава која има евроатлантска иднина и просперитет. Кога постои јасна визија за иднината и кога се познати начините и методите како да се работи, целта секогаш ќе биде достижна и остварлива.

д-р Жанет Ристоска

ШТИТ е магазин на Министерството за одбрана на Република Северна Македонија

Излегува од печат еднаш во месецот

Издавач
Министерство за одбрана
на Република Северна Македонија

Претседател на Издавачкиот совет
Радмила Шекеринска

Главен и одговорен уредник
д-р Жанет Ристоска

Редакција:

Умит Реџеџи
(ликовно-графички и технички уредник)
Ксенија Митева
(лектор)
Кристина Илиевска
(новинар, фотографии)

Печати:
„СТУДИО НАМПРИНТ“
ДООЕЛ Скопје

„Орце Николов“ 116
1000 Скопје

Телефони: 02 3128 276
www.mod.gov.mk;

Ставовите содржани во написите на надворешните соработници не ја презентираат официјалната политика или ставовите на Министерството за одбрана.

ПРИЈАВИ КОРУПЦИЈА
0800 50030

Историја на современите конфликти во Сомалија

Античките Египќани Сомалија ја познавале како „земја на пунтата“ во која главен приоритет била мултилатералната трговија со природни сировини со соседните земји, ова особено детално е опишано во книгата „Владеењето на кралицата Хатхепсут“. Арапско-персиското постепено населување долж Рогот на Африка и ширењето на исламот воспостави антички систем на градови-држави по должина на африканскиот брег. Северните крајбрежни градови: Зајла, Бербера и јужните градови: Могадишу, Мерка и Барауве доживеаја големи придобивки од нивната геостратешка позиција и станаа моќни трговски центри. Во текот на 1331 година, еминентниот светски патеписец Ибну Батута, патувајќи од Зеила до Могадишу, запишал дека овие градови се доста големи. Според него, во овие градови се произведувала облека со многу висок квалитет, особено во Могадишу која потоа била извезувана за Египет и други подалечни дестинации. Во овој временски период, Могадишу имал развиен државно-административен

Сомалија во минатото била британско-италијанска колонија. Северниот дел на Сомалија преставувал британска колонија, додека јужниот дел бил италијанска колонија. На 1 јули 1960 година доаѓа до обединување на северна и јужна Сомалија и до формирање на независна Република Сомалија

систем на чие чело бил сомалискиот султан и советот на министри. Она што е многу интересно е дека во овој временски период имало министер а понекогаш и везир кој бил одговорен за висока дипломатија и воспоставување на билатерални и трговски односи со гостинските земји на највисоко можно рамниште. Сомалија има голем трговски дефицит. Нејзини главни извозни производи се добиток и банани, кои главно се испраќаат во арапските земји. Вториот

извозен бран вклучува производи од кожа, риби и рачно изработени сувенири и садови. Главен увозник на производите од Сомалија се Обединетите Арапски Емирати, а потоа следуваат Саудиска Арабија, Оман, Пакистан итн. Највредни ресурси на Сомалија се нејзините пасишта, кои опфаќаат поголем дел од земјата. Сомалија има малку минерални сировини, само некои наслаги од калај, фосфат, гипс, јаглен, железна руда и ураниум, така што вкупната количина и квалитетот на истите се премногу ниски за исплатата да биде вредна. Како и да е, наносите на минералните наслаги од глина во јужниот и централниот дел на Сомалија се меѓу најголемите познати резерви во светот. Исто така резерви на природен гас се пронајдени, но не се експлоатирани. Она што тука треба да го наведеме е дека во преговори се претежно кинески компании кои имаат цел да го црпат природниот гас во Сомалија, а за возврат инфраструктурно и финансиски во континуитет да ја подржуваат Владата на Сомалија. Морската сол се собира на неколку места во државата.

Сомалија во минатото била британско-италијанска колонија. Имено северниот дел на Сомалија преставувал британска колонија, додека јужниот дел бил италијанска колонија. На 1 јули 1960 година доаѓа до обединување на северна и јужна Сомалија и до формирање на независна Република Сомалија. Прв претседател на независна Република Сомалија станува Аден Абдулах Осман Даар, додека првиот премиер бил Абдирашид Али Шермарке, кој нешто подоцна 1967-69 година станува претседател на државата. На 20 јули 1960 година по спроведување на успешниот референдум, сомалискиот народ го одобрува ратификувањето односно стапувањето на сила на новиот устав на државата. Во 1969 година, по атентатот на претседателот Шермарке, воена влада ја презеде власта преку државен удар. Генералот Сијад Баре станува претседател кој требаше да владее со Сомалија до 1991 година, но во меѓувреме беше соборен од комбинираниите северни и јужни клановски воени сили. Како насилна борба за превласт помеѓу двата моќни завојувани

воени кланови на Мохамед Фарах Аидед и Али Махди Мохамед, поранешниот британски Сомалиец, чиј клан бил од северозападниот дел на земјата против џибути-кланот во североисточната област на Сомалија попозната како Пантленд. Континуираните воени дејствија во периодот на почетокот на 90-тите години или поточно до крајот на 1992 година резултираа со понатамошна нестабилност во северниот дел на Сомалија. Во меѓувреме воените дејствија во Могадишу целосно го уништија градот. Сето ова резултираше со голем пад на земјоделското производство и извоз на храна која предизвика „чума на глад“ од која починаа над 300 000 лица. Во овој временски период ООН ја авторизираат ограничената мисија за воспоставување на мир во Сомалија (Somalia rease-building mission) со име „ООН мировна операција во Сомалија“ (UN Operation in Somalia – UNOSOM). Така што овде од оперативно-тактички аспект мошне важно е да потенцираме дека „употребата на сила е сведено на ниво на самоодбрана во согласност со Повелбата на ООН за употреба на сила во мировни операции,

поглавје VII, членови 39-51. Соочени со хуманитарна криза од неограничени размери, САД се присилени да формираат воена коалиција со цел да се воспостави безбедносна средина во јужниот дел на Сомалија преку воспоставување на хуманитарна операција во согласност со Поглавјето на ООН. Оваа коалиција позната под името „Обединети мировни сили“ (Unified Task Force – UNITAF) влегуваат во Сомалија во текот на декември 1992 година и ја спроведуваат воената операција позната под името „Враќање на надежта“ (“Restore Hope”), која се покажа мошне успешна во враќање на правниот поредок во Сомалија, како и за драстично намалување на гладот. Во текот на мај 1993 година, воените единици на САД се повлекуваат од Сомалија и нивната воена мисија е заменета со мисијата на ООН (UNOSOM II - мисија на ООН во Сомалија). Сомалискиот паравоен лидер Мохамед Фарах Аидед, гледајќи ја мисијата на ООН во Сомалија - UNOSOM II како закана за своите паравоени сили почнува да ги напаѓа. Засилувањето на интензитетот на воените дејства

поему нив започнува откако претходно во нападите се убиени 19 американски војници и над 1000 Сомалијци во реонот на градот Могадишу во текот на месец октомври 1993 година. Повлекувањето на воените сили на ООН се случува во текот на март 1995 година, а истото резултира со значајни човечки и материјални загуби и со неререформирана судска и извршна власт во државата. Во текот на месец август 1996 година, паравоениот лидер Мохамед Фарах Аидед бил убиен во Могадишу. Преодната сојузна влада на Република Сомалија е најновиот обид за успешно реформирање на државните институции во Сомалија. Основана во 2004 година и меѓународно призната, нејзината поддршка во Сомалија опаѓаше сè додека не се спроведе воена интервенција поддржана од САД во текот на 2006 година, која помогна да се потисне Исламската судска унија (Islamic Courts Union) во Могадишу и да се зацврсти владеењето на Преодната сојузна влада. Со победата на Исламската судска унија, истата се подели на повеќе различни фракции. Некои од нејзините радикални фракции како Ал-Шабаб, се реконсолидираат и продолжуваат да спроведуваат бунтовнички операции кон Преодната сојузна влада и стационираните етиопски воени сили во Сомалија. Во текот на февруари 2007 година, Советот за безбедност на ООН ја авторизира мисијата на Африканската унија за спроведување на мисија за одржување на мирот (peacekeeping mission) во насока на поддршка на Сомалиските транзициски федерални институции.

Од своето основање во 2006 година, Ал-Шабаб ја капитализираше слабоста на централната влада на Сомалија, така што и покрај консолидирањето на политичката моќ на сомалиската влада во текот на изминатите години, оваа терористичка организација успеа да контролира поголема територија од Сомалија каде владата немаше доволна контрола. Ал-Шабаб го достигна својот врв во 2011 година, кога започна да контролира делови од главниот град Могадишу и виталното пристаниште Кисмајо. Кениските војници, кои делуваа како дел од АМИСОМ (AMISOM), влегоа во Сомалија истата година и успешно ги неутрализираа упориштата на Ал-Шабаб. Како одговор на воената интервенција од 2011 година, Ал-Шабаб изврши повеќе од 150 напади во Кенија. Најбрутални беа нападите во Кенискиот воен камп во Ел Адел во јануари 2016 година, при што загинаа 200 војници. Во април 2015 година, исто така извршија напад врз факултетскиот камп во Кенија во кој загинаа 148 лица, како и напад врз трговски центар во Најроби во септември 2013 година во кој загинаа најмалку 67 лица.

Соочени со хуманитарна криза од неограничени размери, САД се присилени да формираат воена коалиција со цел да се воспостави безбедносна средина во јужниот дел на Сомалија преку воспоставување на хуманитарна операција во согласност со Поглавјето на ООН

САД спроведоа двостран концепт на приод во Сомалија преку обезбедување на финансиска и логистичка поддршка на АМИСОМ и спроведување на антитерористички операции, вклучително и беспилотни летала и специјални воени операции против осомничените милитанти на Ал Шабаб. Од 2007 година, САД обезбеди повеќе од половина милијарда долари за обука и опремување на воените сили на Африканската унија (African Union forces) кои се борат со Ал Шабаб. Во септември 2014 година САД започнаа воздушен напад во кој загинаа најмалку шест лица, меѓу кои и лидерот на Ал Шабаб, Ахмед Абди Годане (Ahmed Abdi Godane), по што

групата веднаш го именуваше Ахмед Умар како негов наследник. Во мај 2016 година американските военооперативни сили преку користење на дрoнови и беспилотни летала се претпоставува дека убиле околу 150 војници на Ал Шабаб во кампот за обука северно од Могадишу (Mogadishu).

Советот за безбедност во рамките на ООН во текот на 2013 година ја авторизира својата одлука за ангажирање на земјите-членки на Африканската унија преку мисијата AMISOM (мисија на Африканската унија во Сомалија) преку параграфот 1 од резолуцијата број 2093 донесена во текот на 2013 година со траење до 30 ноември 2015 година. AMISOM по завршувањето на својата мисија го поддржа изброниот процес во Сомалија во текот на 2016 година, со цел воспоставување на долготраен мир и безбедност во Сомалија. Во меѓувреме, паравоените формации на лидерот Ал-Шабаб продолжуваат да спроведуваат напади во Сомалија и во соседна Кенија од 15 јануари 2019 година, така што еден од првите напади беше извршен врз хотелски комплекс во Најроби во кој беа убиени најмалку дваесет и еден цивил, а стотици беа заложници. Милитантите, исто така, продолжуваат да ги напаѓаат сомалиските градови и силите на Африканската унија во Сомалија. САД значително го зголемија темпото на воздушни напади врз Ал Шабаб од 2016 година и го проширија своето присуство и учество на војниците во Сомалија во 2017 година. Во јуни 2018 година, Ал Шабаб ја презеде одговорноста за нападот во кој загина еден војник од силите за специјални операции. Ова е прв убиен американски војник во Сомалија откако член на морнарицата СЕАЛ беше убиен во рација во мај 2017 година. Примарната цел на САД во Сомалија е да се неутрализира способноста на Ал Шабаб и други радикални групи да ја дестабилизираат Сомалија и соседните држави и со ова, освен на Сомалија и на нејзините соседи, индиректно им наштетат на стратешките интереси на САД и нејзините сојузници. Нападите на Ал Шабаб ја дестабилизираат способноста на сомалиската влада да ја одржат Сомалија и регионот безбедни и да ја ублажат тешката хуманитарна ситуација во земјата. Од друга страна конфликтите во Сомалија ги поткопуваат напорите на САД во спречувањето на злоупотребата на глобалните терористички фракции кои Сомалија ја користат како прибежиште и погодно место да се заштитат од прогонот на меѓународните воено-полициски сили. Во координација со континуираните напори на сојузната влада на Сомалија за ослабување на Ал Шабаб, американските сили спроведоа воздушен напад во близина на Џилиб (Jilib) Средниот регион на Џуба во Сомалија, на 9 април 2019 година.

Воздушните напади ја нагласуваат посветеноста на САД и сомалиските сили на стратегијата која ја поддржува Сојузната влада на Сомалија за враќање на стабилноста во Сомалија, подобрување на економскиот развој, владеењето на правото и заложбата за воспоставување на функционални демократски национални институции. Воздушните напади се спроведуваат во согласност со законот за вооружен конфликт. Владата на Сомалија, заедно со САД и коалициските сили, продолжуваат да прават воени упади на територија која порано била контролирана од Ал Шабаб. Сомалија преставува „центар на гравитација“ за безбедносното окружување и стабилноста во Источна Африка, а нејзината долгорочна безбедност е важна за сеопфатен напредок на овој регион. Американско-африканската команда (U.S. Africa Command) ќе продолжи да работи со своите партнери за да ја пренесе одговорноста за долгорочна безбедност во Сомалија од силите на мисијата на Африканската унија во Сомалија (AMISOM) до Сојузната влада на Сомалија и нејзините партнери. Во знак на поддршка на Сојузната

Советот за безбедност во рамките на ООН во текот на 2013 година ја авторизира својата одлука за ангажирање на земјите-членки на Африканската унија преку мисијата AMISOM (мисија на Африканската унија во Сомалија) преку параграфот 1 од резолуцијата број 2093 донесена во текот на 2013 година со траење до 30 ноември 2015 година

влада на Сомалија, силите на САД ќе ги искористат сите ефикасни и соодветни методи за да помогнат во заштитата на сомалиското население, вклучувајќи ги и воените антитерористички операции со Сојузната влада на Сомалија, AMISOM и силите на Сомалиската национална армија (Somali National Army forces). Според специјалниот претставник на претседателот на Африканската унија за Сомалија, господинот Николас Бакира (Nicolas Bwakira), главната улога на мисијата на Африканската унија во Сомалија (AMISOM) е во насока на давање поддршка на транзициската сомалиска влада. Сегашната кризна состојба во Сомалија докажа дека Африканската унија и ООН може заедно преку партнерски договор да работат мошне успешно во насока на ефективно справување со конфликтите во африканскиот континент. Притоа, треба да нагласиме дека моделот на воспоставување на мисијата AMISOM има капацитети да ја зајакне соработката на Африканската унија со ООН во насока на спречување со други регионални конфликти во Африка.

д-р Андреј Илиев

